

6-csúszó: KAPITÁNY OKSOLTA
6-csúszós IDEGE: 1976.

TART.: ELADÁSSAL, BESZEREZÉSSSEL, TÁPLÁLKOZÁSSAL
KAPCSOLATOS ADATOK

6 lap

Földrajzi mutató: UZNAK

Szakmutató: IX
XII

PAPÍRIPARI VÁLLALAT

KISKUNHALASI GYÁRA

LELTÁRROSÁS

ATUERTVE AZ ÉRTÉSEGES LTK. 3673-01 TETELE ALÓL

3673

Adatközlő: Csikvár Istvánné /1913/Heresznye-i
szül. rom.kat. 1931-be került Vizvárra

Gyűjtő: Kapitány Orsolya 1976. július 19.

I. E l a d á s

1. Gabonát, kukoricát nem hordtak piacra, a zsidók vásárolták fel.
b/ burgonyát csak a saját szükségletnek megfelelően termeltek. a z
1935-ös esztendőig.

A második vil.háb. után a burgonyát kezdték felvásárolni az
un. f u t u r á k.

- c/ A bort, babot, diót, mákot a Futura vásárolta fel.

- d/ A faluban csak kendert termeltek, lent nem.

A kender termelése csak a saját igényeket elégítette ki,
piacra nem termeltek. A kenderföldek a mai Szabadság u. voltak,
közvetlenül a falu alatt.

Minden család kb. 40 sor kenderrel rendelkezett .

A kenderföld 100-150 m hosszú volt.

A kendert répa, hajdina kölrs vagy árpa tarlóba kellett el-
vetni.

A hajdinát úgy hasznosították, mint a rizst. A kicsépelte haj-
dinát a padláson kiszáritották. Vizben kifőzték, kiöblögették

hogyan tiszta legyen. Vagy a padláson, vagy az udvaron száritották.

Hajdinaleves: hig rántást készítettek. Feleresztették és bele-
tették a rár hajdinát. Zellerrel és petrezselyem zöldséggel
izesítették.

Hajdina rétes : Tölteléknek használták a hajdinát. Kevés
zsirban megdinsztelték és ezzel töltötték meg nagypéntek-
re a rétest. Tetejét tejföllel öntötték meg.

Bőjtben a réteshez bablevest készítettek.

- e/ A családban a tejtermékeket mindig felhasználták,

- f/ Piacra nem szállítottak tojást és baromfit, mert a tyu-
kászok járták a falvakat és összeszedték. Az első időben
fonott hátikosárban, később jóvaskocsival szedték a ba-
romfit és a tojást. Az árut mindig pénzért vették át.

- 2/ Milyen vásárookra jártak eladni? venni?

- a/ Lovat - Nagyatádra

Barcsra

Babócsára

} mentek venni

1950-es években már Vizváron is volt egy évben két vásár.
Az I. vil.háb. előtt Jugoszláviából nagyon sok lovat haj-
tottak át a vizen eladni.

I/2

b/ Marhát eladásra Jugoszláviából hozták át.

Borjút általában Berzencén vásárolták.

c/ disznót, süldőt általában Csokonyavisontán vették.

d/ Birkát a hab. után a gazdák tartottak 3-4 db-ot.

Ebben az időben szükiben voltak a ruhának ezért volt szükség erre.

A kecsketartás a faluban nem volt általános.

3. A gazdaasszonyok kukorica , gabona , tojás, baromfi, eladásából szereztek pénzt.

4. A falut tyukászok, gyógynövénygyűjtők és állatkereskedők járták.

Tyukász: Vizvári család volt, ők szedték össze a faluban a tyukokat és tojá st .

Gyógynövénygyűjtő:

Állatkereskedő:/kupec/ Heresznyén és Vizváron is élt . de a szomszéd falukból is jöttek idegen kereskedők.

A két világháború között a faluban megalakult az un. f u t u r a , amely felvásárló hely volt.

5. Vizváron a következő iparosok éltek: kovács

takács, szabó,

cipész, borbély, hentes

kocsmáros, bodnár, asztalos

kádár, bocskoros.

Bocskoros Háromfán még a 40-es években is hozták.

A mestrek a. közzet minden vásárára eljártak/Nagyatád körzetében./

II. Beszerezés

1. 1918-20-as években Jugoszláviából főleg ékszert, lábbelit, és ruhát hordtak át . Ezt a kereskedelmet s v e r c e l e z é s n e k hivaták.

A falut üvegesek , bádogosok, paprikaárusok szintén járták.

Fazekasok csa aratás után járták a falvakat és akkor edényeiket Rétszer vagy háromszor megtöltve gabonával adták el. Bicskások és fésűsök is megjelentek néha a faluban.

b/ A teknővájó cigányok fűzből készítették a teknőket és a falvakat járva ajánlották portékáikat a parasztoknak.

Füvesasszony: Torokfájás ellen forró vízbe só tett és ez fölött gargalizáltatta a beteget.

A faluban viaszt is öntöttek és szenes - vízzel is gyógyítottak.

Szoptató anyának a fülébe meleg tejet a fülébe eresztettek -ez jót tett.

Nyílt sebre: gyorsan kenyeret rágtak és ezt a sebre kötötték. A nyálat gyógyító hatásúnak vélték..

Kelés ellen paradicsimot tettek a kelésre vagy sült hagymát. Fertőtlenítőnek pálinkát használtak.

Fertőzött sebre céklalevelet, vagy fehér liliumot használtak. Ha az embert mezőn érte valami balást , akkor utifüvet tettek a sebre . Akinek a melle fáj /tüdő/mézet vagy vöröshagymát fogyasztott.

Mézeskalácsos: Nagyatádon , Barcsen és Babócsán működött.

A környék bucsuira eljártak a mézeskalácsosok és kikapoltak.

Vizváron egy évben két bucsu van.

Május 16-át követő vasárnap

Október 2.-át követő vasárnap

A mézeskalácsos sátoránál a már cot mindenki elfogyasztotta, haza nem vittek belőle.

Vizváriak a pirosbábót ismerik , de tészta sütésénél nem használták.

A bábosnál vásároltak festékeket és ezt használták a tészták színezésénél. - kuglóf, beigli

Báboskuglóf kifejezést nem ismeri , csak simán kuglófnak ismerik.

Kuglóf: 3 dkg élesztőt cukros tejben felfuttatták / megkeverték kovásznak / 2 összemarék lisztet tettek bele.
2 tojássárgáját
1 kanál tejfölt tettek hozzá.
csipetnyi só

Amikor a tészta elkészült felolvasztott vajjal mégegyszer összedolgozták . /ehhez 3 dkg vajjal használtak/
A tésztát aludttejjel gyurták . Gyúrás után felére osztották és festéket tettek az egyik felébe.

"Két órát kelni hagyták, kelés után elsodorták. Az elsodort tésztákat egymásra helyezték és összehajtogatták . Összehajtogatás után még egy órát pihentették.
Tölteléknek mákot

diót és mazsolát használtak.

A vásárolt vagy kapott bábokat csak dísznek használták.

Puszedli: Szakácskönyv alapján készítették el.

Vizváriak hamis mézest nem készítettek , mert a faluban voltak termelők , és a családok is foglalkoztak méhészkedéssel.

A mézet böjt idején , de azon kívül is szívesen használták.

Mákos tésztára tették böjt idején a mézet.

Mákos, diós, kukorica gánicára is tettek mézet.

Mákos , mézese bubutát készítették / Ez a tésztaféle olyan mint a nudli/

Lépes mézet adtak a háziak a kukoricafosztóknak enni.

Mézet nemcsak a felnőttek , hanem a gyerekek is fogyasztottak.

II/2 A butorokat vásárolták, asztalosoknál .

ékszert- Pécsen

Kanizsán

Kaposváron

szerezték be. bucsun és vásárokon.

Kékfestő anyagot - házivásznat festették be Bolhón, vsagy készen boltban vásárolták.

bundát: vásárokon , vagy városokban

csizmát: vásárokon

Kalapot: vásárokon

bőrtarisznyát: vásáron

kályhát ,: zsidóktól és üzletekben szerezték be.

3. Vizvár on egy évben két vásár volt. -tavasszal és ősszel.

III/

A szülői háznál pénteken és szombaton tartottak böjtöt.

Reggeli: - turó, tej , tejföl, vaj. / 2-3 tehene volt a családnak/

Ebéd: krumplis tészta
pogácsa/ diós/

Pénteken mindig babot készítettek.

Szárzaborsó: A babot forró sós vízben megfőzik, majd leszűrik. A leszűrt babra forró rántást öntenek, és összekeverik. Paprikával és savanyu uborkával fogyasztották.

Minden péntekre ezt készítették.

Vacsora: tejfölsturó

Tökmagolaj készítése: a tökmagot kemencében megszáritották és hajdina törővel megtörték. A megtört tökmagot vízben kifőzték. A főzet tetejéről leszeggett olajat lábosba szedték és ezt fogyasztották.

A tökmagolajat hagymára öntötték és szárzabossal fogyasztották.

2. Szokásban volt-e böjt alkalmával ?

a/ vajjal főzni - igen

b/ tökmagolajjal főzni - igen

c/ rántás helyett tejfölös, lisztes vagy vajas

habarást készíteni a levesbe? - tejfölös habarást

/ husos babot, krumplit habarással készítették.

d/ a halat olajon és vajon egyaránt sütötték.

3. A falu népe római katolikus vallásu volt és van tulsulyban.
A legfontosabb böjti napok : péntek
karácsonyi böjt.

Nem böjti napokon nam volt szokásban tökmagolajjal főzni.
Habart levesnek csak a h u s o s l e v e s t készítették.

IV. Felekezeti különbségek a katolikus , reformátusok lakás-
kulturájában. a századfordulón.

1. Heresznyén az 1920-as években a házak bejárati ajtaján
a J é z u s - s z i v e kép volt kifüggesztve.

Szobában: szentképek - az ágy fölött
feszület - az ágy fölött

szobrok

angyalok

Szent Antal képe

} sublóton voltak

Konyhában a konyhaszekrényben imakönyvet tartottak.

A színes üvegpocharakat a szekrény tetején tartották a gyertya-
tartóval együtt.

A családban volt zenélő kép , Horvátországból hozták
Jézus szent család

Madonna

, de a háboruban eltűnt.

B u c s u k:

a/ Segesdre - körmenettel mentek

Gyüdre - vonattal

Turbékra- vonattal

Csoportosan , zászlóval mentek el.

Reggel indultak , a faluból harangszó kísérte ki a bucsusokat.

Ünneplős viselőben mentek , bucsujelvényük nem volt.

Az utra ételnek kövesztett sonkát, zöldpaprikát, kelttésztát
vittek magukkal.